

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЖИТОМИРСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА**

БЕРЕЗЮК ЮЛІЯ ВАЛЕРІЇВНА

УДК 378:373. 3:81'243

**ПІДГОТОВКА МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ
ДО ВИКОРИСТАННЯ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ
ПІДРУЧНИКІВ ЗАРУБІЖНИХ ВИДАНЬ**

13.00.04 – теорія і методика професійної освіти

Автореферат

дисертації на здобуття наукового ступеня
кандидата педагогічних наук

Житомир – 2019

Дисертацією є рукопис.

Робота виконана в Житомирському державному університеті імені Івана Франка, Міністерство освіти і науки України.

Науковий керівник: доктор педагогічних наук, доцент,
провідний науковий співробітник
Редько Валерій Григорович,
Інститут педагогіки НАПН України,
завідувач відділу навчання іноземних мов
(м. Київ).

Офіційні опоненти: доктор педагогічних наук, професор,
старший науковий співробітник,
Будник Олена Богданівна,
ДВНЗ «Прикарпатський національний
університет імені Василя Стефаника»,
професор кафедри педагогіки
початкової освіти (м. Івано-Франківськ);

кандидат педагогічних наук, доцент
Божок Олександра Сергіївна,
Національний педагогічний університет
імені М.П. Драгоманова,
доцент кафедри методики
викладання іноземних мов (м. Київ).

Захист відбудеться 28 лютого 2019 р. о 14.00 годині на засіданні спеціалізованої вченої ради Д 14.053.01 у Житомирському державному університеті імені Івана Франка за адресою: 10008, м. Житомир, вул. Велика Бердичівська, 40, 2-й поверх, конференц-зал.

З дисертацією можна ознайомитися на сайті http://zu.edu.ua/avto_ped.html та в бібліотеці Житомирського державного університету імені Івана Франка (10008, м. Житомир, вул. Велика Бердичівська, 40).

Автореферат розісланий 26 січня 2019 р.

Учений секретар
спеціалізованої вченої ради

С.Л. Яценко

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність досліджуваної проблеми. Різноманітність інновацій, що характеризують спрямованість сучасного суспільства на розвиток людини, детермінує зміни пріоритетів у змісті вищої освіти. Зазначене зумовлене новим цільовим наповненням й очікуваними результатами професійної підготовки, метою якої є мобільна, компетентна особистість, здатна до творчої діяльності. Актуальність означеної проблеми окреслена у законодавчих і нормативних документах: «Загальноєвропейських рекомендаціях з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання» (2002), «Європейському Мовному Портфелі» (2011), «Національній стратегії розвитку освіти в Україні на період до 2021 року» (2012); законах України «Про вищу освіту» (2014), «Про освіту» (2017); Наказі МОН № 208 від 27.02.2018 р. «Про організацію та проведення підготовки вчителів іноземних мов, які навчатимуть учнів перших класів у 2018/2019 навчальному році, закладами післядипломної педагогічної освіти до викладання іноземних мов (англійської, німецької та французької) відповідно до Концепції «Нова українська школа» (2018) та ін.

Відповідно в сучасній теорії і методиці професійної освіти виникає потреба вдосконалити та розширити зміст професійної підготовки майбутнього вчителя, здатного до критичного мислення, ініціативності та креативності, який є відкритим до нових ідей, вимог суспільного буття. Зазначене зумовлює необхідність вдосконалення та розширення змісту професійної підготовки, насамперед, майбутніх учителів іноземної мови в початковій школі, від результатів діяльності яких залежить ефективність раннього навчання іншомовного спілкування.

Важливе місце в цих трансформаційних процесах належить шкільним підручникам як основним засобам реалізації навчання. З огляду на це, особливе значення надається навчальній літературі зарубіжних видань («Smart Junior», «New Chatterbox», «Fly High», «Fairylend», «Smileys», «Planetino», «Fabuli», «Sami et Julie» та ін.), що сприяє успішному досягненню цілей освіти, визначених чинними навчальними програмами.

Аналіз результатів наукових досліджень свідчить про посилення уваги дослідників до цієї актуальної проблеми. Зокрема, окремі її аспекти на теоретико-методологічному рівні розглянуто в працях В. Андрущенка, В. Беспалька, В. Бондаря, М. Бурди, С. Гончаренка, О. Дубасенюк, В. Жуковського, І. Зязюна, С. Лісової, О. Ляшенка, А. Фурмана. Формування готовності особистості до педагогічної діяльності стало предметом наукового дослідження О. Абдулліної, О. Антонової, Г. Балла, О. Будник, С. Вітвицької, І. Зимньої, О. Мисечко, А. Сбруєвої, В. Семиченко, М. Скаткіна. Шляхи використання навчально-методичної літератури, дидактичних засобів навчання в педагогічному процесі обґрунтовано в працях В. Бейлісона, Н. Бібік, К. Климової, В. Краєвського, Я. Кодлюк, О. Савченко, А. Хуторського. Проблеми теоретичної і практичної професійної підготовки майбутнього вчителя іноземної мови початкової школи висвітлено в дослідженнях Н. Басай, О. Бігич, О. Божок, Л. Калініної, Р. Мартинової, О. Миролобова, І. Самойлюкевич. Питання підручникотворення стали предметом наукового розгляду

Н. Буринської, В. Беспалька, І. Журавльова, Д. Зуєва, Ю. Кулюткіна, І. Лернера, Т. Лукіної, О. Пасічника, В. Редька, М. Бірам (М. Вуган), Дж. Річардс (J. Richards). Психодидактику шкільного підручника проаналізовано Е. Гельфман, Г. Гранік, І. Зимньою, М. Холодною, Н. Чепелевою. Особливості підручника іноземної мови для початкової школи досліджено в наукових розвідках Н. Зоріної, Н. Гальскової, Н. Гез, О. Коломінової, В. Плахотника, Т. Полонської, С. Роман, В. Сафонової. Структурно-функціональні характеристики підручника з іноземної мови для початкової школи висвітлено в дослідженнях М. Аріяна, Г. Бельтюкової, А. Конишевої, А. Несвіт, Н. Склярєнко та ін. Окремі аспекти окресленої проблеми розглянуто в дисертаційних роботах В. Безлюдної, З. Беркити, О. Волченко, Л. Горяної, Н. Гришкової, І. Іванової, І. Ключковської, О. Локшиної, О. Першукової, О. Скальської, Н. Яценюк та ін.

Проте проблема врахування особливостей використання підручників з іноземних мов зарубіжних видань для початкової школи не набула всебічного комплексного вивчення, що вимагає її системного розгляду.

На основі вивчення, аналізу теорії та практики професійної освіти визначено низку **суперечностей**: між сучасним суспільним запитом здобуття якісної іншомовної освіти та спроможністю закладів вищої освіти його задовольнити; необхідністю реалізації творчого підходу до використання дидактичних засобів навчання майбутніми вчителями іноземної мови початкової школи та традиційною системою їхньої підготовки, яка не повною мірою забезпечує умови для інноваційного використання шкільного підручника; недостатньою увагою до використання зарубіжного досвіду підручникотворення та рівнем якості оцінювання вітчизняної та зарубіжної методичної літератури у напрямі теоретичного розроблення та методичного забезпечення сучасного освітнього процесу.

Таким чином, актуальність окресленої проблеми, її соціальна значущість та необхідність вирішення визначених суперечностей зумовили вибір теми дослідження: **«Підготовка майбутнього вчителя іноземної мови до використання в початковій школі підручників зарубіжних видань».**

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дослідження виконано відповідно до тематичного плану наукових досліджень кафедри педагогіки Житомирського державного університету імені Івана Франка «Формування професійної компетентності майбутніх учителів в умовах європейської інтеграції» (РН № 0110U002110). Тему дисертації затверджено вченою радою Житомирського державного університету імені Івана Франка (протокол № 3 від 26.10.2012 р.) та погоджено в Міжвідомчій Раді з координації наукових досліджень у галузі педагогіки та психології в Україні (протокол № 7 від 26.10.2010 р.).

Мета дослідження полягає в теоретичному обґрунтуванні й експериментальній перевірці ефективності впровадження моделі підготовки майбутнього вчителя іноземної мови до використання в початковій школі підручників зарубіжних видань.

Відповідно до мети визначено **завдання** дослідження:

1. З'ясувати стан досліджуваної проблеми в теорії та практиці сучасної професійної освіти, уточнити сутність і зміст базових понять.

2. Обґрунтувати педагогічні умови підготовки майбутнього вчителя іноземної мови до використання в початковій школі підручників зарубіжних видань.

3. Визначити критерії, показники та рівні досліджуваної готовності.

4. Теоретично обґрунтувати та розробити модель підготовки майбутнього вчителя іноземної мови до використання підручників зарубіжних видань в початковій школі, визначити етапи її реалізації.

5. Проаналізувати результати експериментального дослідження та розробити навчально-методичне забезпечення процесу підготовки майбутнього вчителя іноземної мови до використання підручників зарубіжних видань у початковій школі.

Об'єкт дослідження – професійна підготовка вчителів іноземної мови початкової школи у закладах вищої освіти України.

Предмет дослідження – зміст, форми, методи підготовки майбутнього вчителя іноземної мови до використання в початковій школі підручників зарубіжних видань.

Для досягнення мети та виконання поставлених завдань на різних етапах дослідження було використано такі **методи**: *теоретичні* – аналіз, синтез, зіставлення, порівняння, систематизація, узагальнення, конкретизація – для вивчення наукових джерел, нормативних документів у визначеному напрямі; *емпіричні методи* – діагностичні (анкетування, тестування, педагогічне спостереження, бесіди, інтерв'ювання, опитування, порівняння, метод експертних оцінок, аналіз продуктів діяльності вчителів та студентів, контент-аналіз) з метою вивчення стану розвитку проблеми; моделювання, педагогічний експеримент (констатувальний та формувальний етапи) – для визначення ефективності проведеної експериментальної роботи та систематизації даних дослідження; *методи математичної статистики* – кількісний та якісний аналіз результатів дослідження, статистичне опрацювання інформації у формі таблиць, схем, діаграм, графіків.

Експериментальною базою дослідження визначено Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського, Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника, Сумський державний педагогічний університет імені А. С. Макаренка, Житомирський державний університет імені Івана Франка, КЗ «Івано-Франківський ОППО», КЗ «Житомирський ОППО». Загалом на різних етапах експерименту було охоплено 492 студенти, 26 викладачів, 45 учителів іноземної мови, слухачів інститутів післядипломної педагогічної освіти.

Організація та основні етапи дослідження. Науково-педагогічне дослідження здійснювалося впродовж 2010-2018 років і охопило кілька етапів наукового пошуку.

На *першому* (2010-2012 рр.) – *теоретико-пошуковому етапі* – проаналізовано наукову та методичну літературу з проблеми дослідження, сформульовано його мету, основні завдання, об'єкт, предмет; виявлено

суперечності; уточнено базові поняття; обґрунтовано теоретико-методологічні підходи та принципи дослідження; вивчено та узагальнено досвід використання шкільних підручників з іноземної мови зарубіжних видань; розроблено структуру підготовки майбутнього вчителя іноземної мови у визначеному напрямі; визначено критерії, показники вимірювання рівнів досліджуваної готовності.

На *другому* (2012-2014 рр.) – *етапі моделювання* – охарактеризовано сучасний стан підготовки майбутніх учителів іноземної мови до використання підручників зарубіжних видань у початковій школі; проведено комплексний моніторинг рівнів досліджуваної готовності студентів та вчителів-практиків; теоретично обґрунтовано авторську модель підготовки майбутнього вчителя іноземної мови до використання підручників зарубіжних видань у початковій школі та розроблено програму відповідного спецкурсу.

На *третьому* (2014-2017 рр.) – *експериментальному етапі* – упроваджено авторську структурно-функціональну модель та експериментально перевірено її ефективність шляхом поетапної реалізації, проведено діагностувальний комплексний моніторинг готовності до використання підручників зарубіжних видань усіх учасників педагогічного процесу; розроблено відповідні методичні матеріали.

На *четвертому* (2017-2018 рр.) – *завершально-узагальнюючому етапі* – систематизовано й узагальнено результати педагогічного експерименту; здійснено їх статистичну обробку; сформульовано загальні висновки; окреслено перспективи подальших наукових пошуків.

Наукова новизна одержаних результатів дослідження полягає в тому, що:

- *вперше* здійснено цілісний науковий аналіз теорії та практики підготовки майбутнього вчителя іноземної мови до використання підручників зарубіжних видань у початковій школі; визначено зміст, структуру та педагогічні умови організації досліджуваного процесу; виокремлено критерії (мотиваційно-орієнтувальний, пізнавально-культурологічний, операційно-розвивальний, діагностико-результативний), показники та охарактеризовано рівні готовності майбутніх учителів іноземної мови до використання підручників зарубіжних видань у початковій школі (інтуїтивно-репродуктивний, конструктивно-коригувальний, креативно-творчий); теоретично обґрунтовано авторську модель досліджуваного процесу та окреслено шляхи її впровадження в цілісний процес професійної підготовки майбутніх учителів іноземної мови для початкової школи;

- *удосконалено* змістове наповнення та методичний супровід процесу підготовки майбутнього вчителя іноземної мови для початкової школи в закладах вищої педагогічної освіти; уточнено сутність базових понять дослідження («підручник з іноземної мови в початковій школі», «підручник з іноземної мови в початковій школі зарубіжного видання», «підготовка майбутнього вчителя іноземної мови до використання в початковій школі підручників зарубіжних видань», «готовність майбутнього вчителя іноземної мови до використання в початковій школі підручників зарубіжних видань»);

- *набули подальшого розвитку* зміст, форми, методи процесу професійної підготовки майбутнього вчителя іноземної мови до використання в початковій школі підручників зарубіжних видань.

Практичне значення дослідження полягає в поетапному впровадженні моделі підготовки майбутніх учителів іноземної мови до використання підручників зарубіжних видань у початковій школі в освітній процес закладів вищої освіти, що забезпечується, зокрема, реалізацією спецкурсу «Підготовка майбутнього вчителя іноземної мови до використання в початковій школі підручників зарубіжних видань» (лекції-візуалізації, взаємонавчання, майстер-класи, дискусії із запрошенням фахівців, імітаційно-моделюючі ігри, дистанційні он-лайн тренінги, обговорення) та його навчально-методичним забезпеченням, що включає розроблений курс з одного модуля (30 годин, з яких 8 лекційних, 12 практичних, 10 годин самостійної індивідуальної роботи). Результати проведеного наукового пошуку можуть бути використані викладачами в процесі професійної підготовки майбутніх фахівців, в системі післядипломної педагогічної освіти.

Результати дослідження **впроваджено** в освітній процес Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника (довідка № 01-15/06-01/01-670 від 10.05. 2017 р.), Сумського державного педагогічного університету імені А. С. Макаренка (довідка № 2543 від 11.12. 2017 р.), Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського (довідка № 06/27 від 29.05. 2017 р.), Житомирського державного університету імені Івана Франка (довідка № 689 від 20.06. 2012 р.), КЗ «Івано-Франківський ОППО» (довідка № 01.346 від 24.04. 2017 р.), КЗ «Житомирський ОППО» (довідка № 7 від 23.04. 2018 р.).

Апробацію результатів дослідження здійснено шляхом їх презентації та обговорення на науково-практичних конференціях різного рівня, зокрема, *міжнародних*: «Problémy jazyka, literatury a kultury. Současná Ukrajínistika» (Чехія, Оломоуц, 2008, 2012, 2014, 2018, очна), «Українська педагогічна наука у контексті сучасних цивілізаційних процесів» (Івано-Франківськ, 2012, заочна), «Креативні освітні технології» (Вінниця, 2012, очна), «Перспективи раннього навчання іноземних мов в Україні та за кордоном. Безперервна педагогічна освіта вчителів» (Житомир, 2012, очна), «Становлення та розвиток акмеології: теоретичні та прикладні аспекти» (Житомир, 2015, очна), «Проблеми сучасного підручника» (Київ, 2015, заочна), «Теорія і практика формування та розвитку творчої обдарованості майбутніх фахівців у системі професійної освіти» (Вінниця – Бар, 2017, заочна), «Формування професійної підготовки фахівців в умовах неперервної освіти: креативний підхід» (Житомир, 2017, очна), «The role of innovative technologies in professional education» (Словаччина, Кошице, 2018, очна); *всеукраїнських*: «Професійно-творча самореалізація педагога в умовах інноваційної освіти» (Суми, 2012, заочна), «Нові технології навчання» (Київ, 2012, заочна), «Інноваційність ідей А.С. Макаренка в педагогіці ХХІ століття» (Житомир, 2016, очна), «Теорія і практика професійної підготовки фахівців у контексті загальноєвропейських інтеграційних процесів» (Житомир, 2016, очна), «Сучасні тенденції і пріоритети компетентнісного підходу в

підготовці майбутніх фахівців дошкільної та початкової освіти» (Житомир, 2016, очна), «В.О. Сухомлинський у діалозі з сучасністю «А що там за лісом? Філософія для дітей» (Житомир, 2017, очна); *регіональних*: «Сучасний підручник: вимоги та перспективи» (Житомир, 2012, очна), «Інноваційні технології підготовки майбутніх фахівців у системі неперервної освіти» (Житомир, 2012, очна), «Teaching English to Young Learners – Listening and Speaking, Reading and Writing» (Житомир, 2012, очна), «Teaching English To Young Learners Series – Creating Jazz Chants in the Young Learners' Classroom» (Житомир, 2013, очна), «Integration in Early English Language Teaching» (Житомир, 2013, очна), «Формування загальнокультурної компетентності майбутніх фахівців» (Житомир, 2013, очна), «Професійна підготовка фахівців у вимірі нових освітніх реалій» (Івано-Франківськ, 2018, заочна).

Публікації. Основні положення та результати дисертації відображено в 33 публікаціях, із них – 8 статей у провідних наукових фахових виданнях України, 2 – в закордонних періодичних фахових наукових виданнях, 2 підрозділи в колективних монографіях, 19 публікацій у збірниках матеріалів конференцій і наукових праць, 1 збірник праць за загальною редакцією Ю. Березюк, 1 методичні рекомендації.

Структура дисертації. Робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків до кожного з них, загальних висновків, списку використаних джерел (340 позицій, з них 38 – іноземними мовами) та 17 додатків на 54 сторінках. Загальний обсяг дисертації складає 323 сторінки, основний зміст дисертації викладено на 192 сторінках. Робота містить 22 таблиці та 27 рисунків.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ ДИСЕРТАЦІЇ

У **вступі** обґрунтовано актуальність і доцільність обраної теми; сформульовано мету, завдання, об'єкт, предмет дослідження; розкрито наукову новизну, теоретичне та практичне значення; визначено методи, експериментальну базу, етапи наукового пошуку; подано відомості щодо їх апробації та впровадження в практику діяльності закладів вищої освіти.

У першому розділі – **«Теорія і практика підготовки майбутнього вчителя іноземної мови до використання підручників зарубіжних видань у початковій школі»** – розглянуто підготовку майбутнього вчителя іноземної мови до використання підручників як наукову проблему; здійснено інтерпретацію базових понять дослідження; розкрито науково-теоретичні основи досліджуваного процесу.

У результаті теоретичного аналізу проблеми охарактеризовано теорію підручникотворення, окреслено систему дидактичних, психологічних, методичних, лінгвістичних знань, їх взаємозв'язки та взаємозалежність, формування якої залежить від ефективних засобів навчання, провідне значення серед яких надається підручнику.

Охарактеризовано інноваційну концепцію цілісної підготовки майбутнього вчителя іноземної мови до використання підручників зарубіжних видань у початковій школі, що передбачає реалізацію трьох її складових: *когнітивної*, яка забезпечується засвоєнням фундаментальних знань; *праксеологічної*, що

характеризується формуванням практичних умінь, навичок, досвіду творчої діяльності, оволодінням інноваційними методами та педагогічними технологіями; *аксіологічної*, спрямованої на розвиток особистості вчителя, його ціннісних орієнтацій, що ґрунтується на рефлексії, створенні умов для самостійної пізнавальної діяльності.

Підготовка майбутніх учителів іноземної мови початкової школи розглядається в межах дослідження як цілісний педагогічний процес формування готовності до здійснення успішної професійної взаємодії з учнями, що передбачає запровадження сучасних дидактичних засобів з метою підвищення його ефективності, врахування індивідуальних та психологічних особливостей дітей молодшого шкільного віку.

Обґрунтовано значущість провідних наукових підходів до використання підручників іноземної мови зарубіжних видань у початковій школі (соціокультурного, особистісно орієнтованого, комунікативно-ігрового, компетентнісного та інтегративного). Охарактеризовано принципи використання підручників з іноземної мови зарубіжних видань у початковій школі: комунікативний, соціокультурної спрямованості, зв'язку освітніх та виховних цінностей, доступності й послідовності, міжпредметних зв'язків, врахування творчих здібностей школярів та особливостей рідної мови.

Доведено, що підручник з іноземної мови зарубіжного видання у початковій школі – це поліфункціональний, цілісний навчально-методичний комплекс, який супроводжується робочою книгою та зошитом, книгою для вчителя, звуковим супроводом та відеоматеріалами, додатковими навчальними посібниками, які адаптовані до потреб учителя та учня і враховують цілі, зміст, засоби та методи раннього навчання відповідно до Загальноєвропейських рекомендацій з мовної освіти, що забезпечує дидактичну та методичну підтримку освітнього процесу.

У контексті зазначеного до провідних функцій підручника іноземної мови для початкової школи віднесено: *дидактичні* (освітня, виховна, розвивальна); *методичні* (мотиваційна, інформаційна, комунікативна, моделююча, інтегративна і рефлексивна), реалізація яких забезпечується, насамперед, автентичним змістом навчального матеріалу, завданнями, спрямованими на розвиток усіх видів мовленнєвої діяльності, комунікативною спрямованістю, використанням країнознавчого матеріалу тощо.

Готовність майбутнього вчителя іноземної мови у межах дослідження тлумачиться як цілісне, складне, системне соціально-педагогічне утворення, що містить систему професійно-педагогічних знань, умінь, навичок та комплекс індивідуально-психологічних якостей особистості, які забезпечують запровадження в освітній процес початкової школи відповідних підручників з іноземної мови зарубіжних видань на основі єдності та взаємозв'язку когнітивної, праксеологічної та аксіологічної складових професійної підготовки.

У другому розділі – **«Організаційно-педагогічні основи підготовки майбутнього вчителя іноземної мови до використання в початковій школі підручників зарубіжних видань»** – визначено педагогічні умови підготовки

майбутнього вчителя іноземної мови до використання підручників зарубіжних видань у початковій школі; розроблено авторську модель реалізації досліджуваного процесу; подано критеріальну характеристику та проаналізовано стан готовності майбутніх фахівців до здійснення діяльності в окресленому напрямі.

У результаті теоретичного аналізу проблеми визначено три групи педагогічних умов (соціально-професійні, організаційно-педагогічні та методично орієнтовані), реалізація яких забезпечує підготовку майбутніх учителів іноземної мови до використання підручників зарубіжних видань у початковій школі на належному рівні. Експериментальною перевіркою засвідчено ефективність таких педагогічних умов, як формування соціально-позитивної мотивації до використання підручників зарубіжних видань, упровадження порівняльно-інтегративного підходу при організації роботи з підручниками зарубіжних і вітчизняних видань у початковій школі, збагачення змісту навчального матеріалу підручника з іноземної мови зарубіжного видання для початкової школи у контексті здійснюваної комунікативно-пізнавальної діяльності, апробування інтерактивних відповідних технологій.

Теоретично обґрунтовано структурно-функціональну модель, результатом якої визначено сформованість готовності майбутніх фахівців до діяльності у визначеному напрямі. До структурних блоків авторської моделі підготовки майбутнього вчителя іноземної мови до використання підручників зарубіжних видань у початковій школі віднесемо: *методологічно-цільовий, змістово-методичний, організаційно-процесувальний, оцінно-результативний*. Методологічно-цільовий блок відображає соціальне замовлення на підготовку майбутніх учителів іноземної мови початкової школи з достатнім рівнем готовності до використання підручників зарубіжних видань, наукові підходи, принципи. До змістово-методичного блоку віднесено педагогічні умови ефективної організації освітнього процесу в закладах вищої освіти, зміст, форми, методи, засоби підготовки майбутнього вчителя іноземної мови початкової школи до використання підручників зарубіжних видань. Організаційно-процесувальний блок окреслює етапи реалізації авторської моделі, а оцінно-результативний – відображає критерії та рівні готовності майбутніх фахівців до використання підручників іноземної мови зарубіжних видань у початковій школі. Виокремлено функціональні компоненти моделі, а саме: *інформаційно-мотиваційний, інтерпретаційно-операційний, комунікативно-рефлексивний*. З'ясовано взаємозв'язки між ними та блоками моделі.

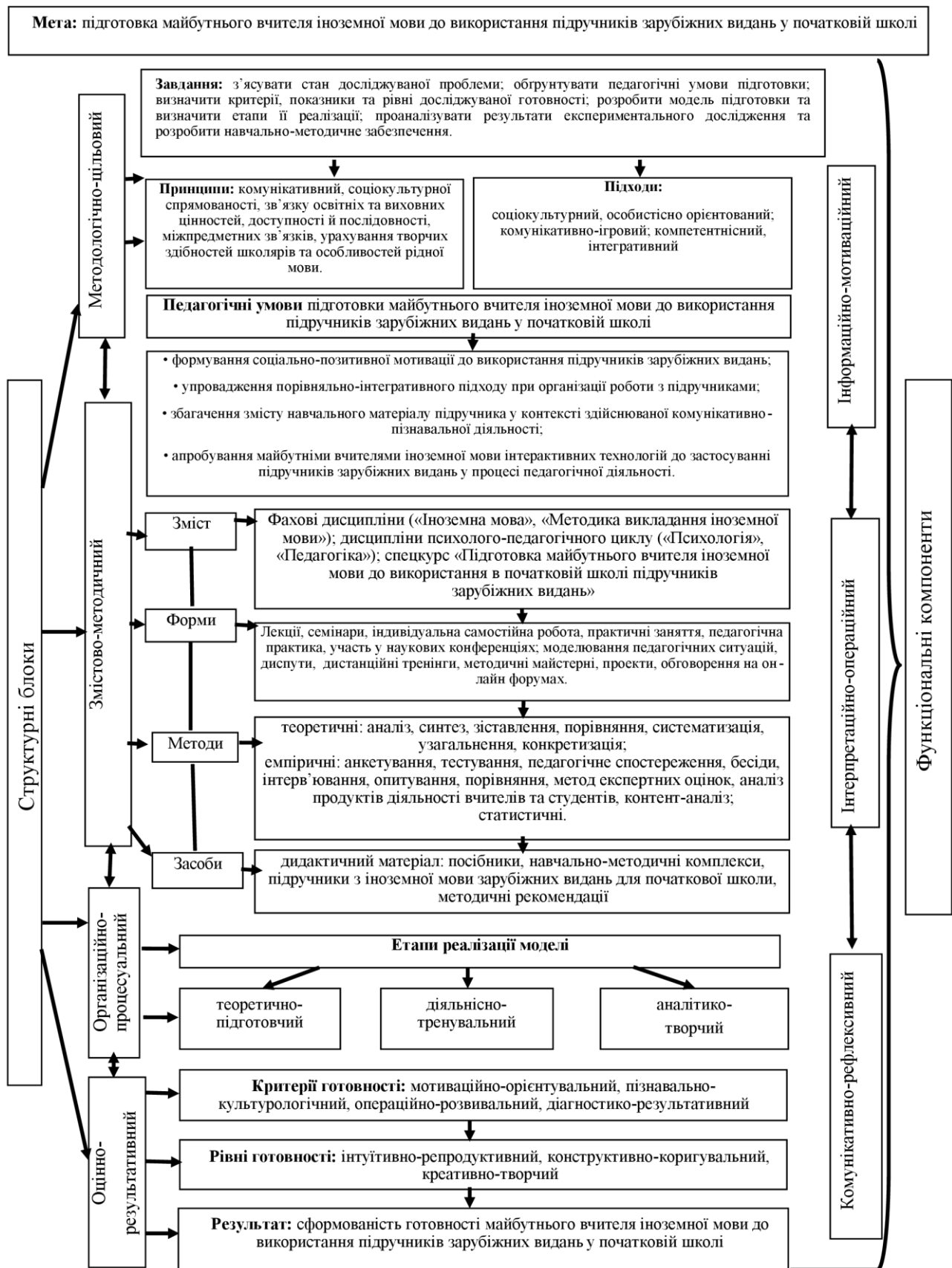

Рис. 1. Модель підготовки майбутнього вчителя іноземної мови до використання в початковій школі підручників зарубіжних видань

Запропоновано критерії професійної готовності майбутніх учителів іноземної мови до використання в початковій школі підручників зарубіжних видань (мотиваційно-орієнтувальний, пізнавально-культурологічний, операційно-розвивальний, діагностико-результативний) та визначено відповідні показники.

Охарактеризовано відповідні рівні готовності майбутніх учителів іноземних мов до використання підручників зарубіжних видань у початковій школі: інтуїтивно-репродуктивний, конструктивно-коригувальний, креативно-творчий.

З метою з'ясування стану готовності майбутніх учителів іноземної мови до використання підручників зарубіжних видань у початковій школі проведено констатувальний етап експерименту, результати якого засвідчили, що більшість студентів перебувають на інтуїтивно-репродуктивному рівні (45,1%), на організаційно-коригувальному та креативно-конструктивному рівнях знаходяться відповідно 36,9% та 18% студентів.

Доведено, що зазначене актуалізує проблему розробки та впровадження авторської моделі, створення відповідного навчально-методичного забезпечення, що підвищить якість професійної підготовки майбутніх учителів іноземної мови до використання підручників зарубіжних видань у початковій школі.

У третьому розділі – **«Експериментальна перевірка ефективності моделі підготовки майбутніх учителів іноземної мови до використання підручників зарубіжних видань у початковій школі»** – представлено організацію та методику проведення педагогічного експерименту з перевірки авторської моделі, охарактеризовано етапи її впровадження та навчально-методичне забезпечення цього процесу; подано результати формульованого етапу експерименту, проаналізовано кількісні та якісні результати дослідження.

У результаті теоретичного аналізу проблеми охарактеризовано сутність етапів реалізації авторської моделі підготовки майбутніх учителів іноземної мови до використання підручників зарубіжних видань у початковій школі (теоретично-підготовчий, діяльнісно-тренувальний, аналітико-творчий) та представлено відповідне навчально-методичне забезпечення, що уможливило реалізацію визначених педагогічних умов.

На теоретично-підготовчому етапі реалізації авторської моделі забезпечено засвоєння комплексу знань про зміст та структуру навчально-методичних комплексів з іноземної мови шляхом збагачення змісту дисциплін психолого-педагогічного циклу («Психологія», «Педагогіка»), фахових дисциплін («Іноземна мова», «Методика викладання іноземної мови»). Запроваджено спецкурс «Підготовка майбутнього вчителя іноземної мови до використання в початковій школі підручників зарубіжних видань», що забезпечувало ефективне й гнучке адаптування до роботи із зарубіжним підручником, передбачало підвищення мотивації студентів до створення власних мовних резервних вправ та завдань з урахуванням *лінгвістичних здібностей кожного учня*. Застосування форм (лекція-бесіда, лекція-диспут, проблемні лекції, лекція-пояснення) та методів (обговорення, порівняння та ін.) навчання сприяло

реалізації порівняльно-інтегративного підходу до організації роботи з підручниками зарубіжних і вітчизняних видань у початковій школі.

На діяльнісно-тренувальний етапі особлива увага надавалася формуванню умінь (організаційних, комунікативних, дослідницьких), необхідних для розробки студентами власних дидактичних матеріалів до уроку, що передбачало поєднання завдань, текстів, вправ, матеріалів у логічній послідовності, що забезпечувало постійний методичний пошук та здатність коригувати його результати за допомогою інтерактивних методів. Відповідні форми та засоби (тренінги з розвитку педагогічної майстерності, майстер-класи, розроблення проєктів-презентацій, дискусії, моделювання та розв'язування педагогічних ситуацій, завдань) забезпечували структурування навчального матеріалу підручника з іноземної мови зарубіжного видання для початкової школи відповідно здійснюваної комунікативно-пізнавальної діяльності.

На аналітико-творчому етапі значна увага приділялася здатності реалізовувати дидактичний потенціал навчальних матеріалів, що забезпечувало мотивування освітньої діяльності учнів та розвиток творчого мислення майбутніх учителів, формування їхніх індивідуальних дослідницьких інтересів, прагнення до самовдосконалення та самореалізації в педагогічній діяльності (науково-практичні конференції молодих дослідників, обговорення на он-лайн форумах тощо). До найбільш ефективних методів навчання віднесено проєктування, розробку мовних портфоліо викладача тощо, що забезпечувало впровадження інтерактивних технологій при використанні підручників з іноземної мови зарубіжних видань у початковій школі.

Результати експериментального дослідження підтвердили позитивну динаміку формування досліджуваної готовності, що представлено у табл. 1.

Таблиця 1

Динаміка рівнів готовності студентів на констатувальному та формувальному етапах експерименту

№	Рівні	Експериментальна група				Контрольна група			
		Констатувальний етап		Формувальний етап		Констатувальний етап		Формувальний етап	
		к-сть осіб	у %	к-сть осіб	у %	к-сть осіб	у %	к-сть осіб	у %
1.	Креативно-творчий	23	19,7	41	34,3	26	18,6	33	23,7
2.	Конструктивно-коригувальний	48	40,2	54	45,4	52	37,1	50	35,5
3.	Інтуїтивно-репродуктивний	47	40,1	23	20,3	62	44,3	57	40,8
<i>Всього</i>		<i>118</i>	<i>100</i>	<i>118</i>	<i>100</i>	<i>140</i>	<i>100</i>	<i>140</i>	<i>100</i>

З'ясовано, що після завершення формувального етапу експерименту, який передбачав упровадження авторської моделі, у студентів експериментальної групи спостерігається позитивна тенденція до зміни рівнів готовності майбутнього фахівця: конструктивно-коригувальний рівень зріс з 19,7 % до 34,3 %, креативно-творчий – з 40,2 % до 45,4 %, а інтуїтивно-репродуктивний зменшився з 40,1 % до 20,3 %.

У контрольній групі зберігається незначна динаміка й тенденції розподілу студентів за рівнями готовності близькі до виявлених на констатувальному етапі експерименту. Достовірність отриманих результатів підтверджено за допомогою методів математичної статистики (t-критерій Ст'юдента), в якому зрушення домінують за інтенсивністю достовірно в експериментальних групах ($t_{кр}=1,967$). Якісний аналіз отриманих даних доводить, що студенти експериментальної групи швидко адаптувались, подолали кризу апробації до фахової готовності.

Аналіз отриманих результатів дає змогу стверджувати про доцільність та ефективність застосування розробленої авторської моделі підготовки майбутніх учителів іноземної мови до використання підручників зарубіжних видань у початковій школі.

ВИСНОВКИ

1. Проведений аналіз наукових джерел засвідчив, що підготовка майбутніх учителів іноземної мови має здійснюватися в контексті інноваційної концепції цілісної підготовки педагогів, що передбачає реалізацію когнітивної, праксеологічної, аксіологічної складових. Окреслено значущість провідних наукових підходів (соціокультурного, особистісно орієнтованого, комунікативно-ігрового, компетентісного, інтегративного), що забезпечують ефективність професійної підготовки майбутніх учителів іноземної мови у визначеному напрямі. З'ясовано, що провідними функціями підручника іноземної мови для початкової школи є дидактичні (освітня, розвивальна, виховна) та методичні (мотиваційна, інформаційна, комунікативна, моделююча, інтегративна та рефлексивна).

На основі аналізу базових понять дослідження зазначено, що підручник з іноземної мови зарубіжного видання у початковій школі – це поліфункціональний, цілісний навчально-методичний комплекс, який супроводжується робочою книгою та зошитом, книгою для вчителя, звуковим супроводом та відеоматеріалами, додатковими навчальними посібниками, які адаптовані до потреб учителя та учня і враховують цілі, зміст, засоби та методи раннього навчання іноземної мови відповідно Загальноєвропейських рекомендацій з мовної освіти, що забезпечує дидактичну та методичну підтримку освітнього процесу.

Готовність майбутнього вчителя іноземної мови до використання підручників зарубіжних видань у початковій школі у межах дослідження тлумачиться як цілісне, складне, системне соціально-педагогічне утворення, яке містить систему професійно-педагогічних знань, умінь, навичок і комплекс індивідуально-психологічних якостей особистості, які забезпечують здатність

упроваджувати в освітній процес початкової школи зазначені підручники з метою підвищення її ефективності на основі єдності та взаємодії трьох складових (когнітивної, праксеологічної та аксіологічної).

2. У результаті теоретичного аналізу проблеми підручникотворення та вивчення досвіду педагогів-практиків виокремлено три групи педагогічних умов, що забезпечують ефективність використання підручників зарубіжних видань у початковій школі (соціально-професійні, організаційно-педагогічні та методично-орієнтовані).

Охарактеризовано важливість та доцільність реалізації таких з них, як формування соціально-позитивної мотивації до використання підручників зарубіжних видань, застосування порівняльно-інтегративного підходу при організації роботи з такими підручниками, структурування навчального матеріалу відповідно здійснюваної комунікативно-пізнавальної діяльності та з метою створення сприятливого освітнього середовища, апробування інтерактивних технологій при використанні підручників з іноземної мови зарубіжних видань у початковій школі.

Доведено, що впровадження виокремлених педагогічних умов має забезпечуватися відповідним змістом, формами, методами та засобами професійної підготовки майбутніх учителів іноземної мови у визначеному напрямі.

3. Виділено критерії (мотиваційно-орієнтувальний, пізнавально-культурологічний, операційно-розвивальний, діагностико-результативний) та показники готовності до використання підручників зарубіжних видань у початковій школі.

Охарактеризовано інтуїтивно-репродуктивний, конструктивно-коригувальний, креативно-творчий рівні досліджуваної готовності.

Результати констатувального етапу експерименту, в якому брали участь майбутні вчителі іноземної мови, виявили їх стан готовності та засвідчили домінування інтуїтивно-репродуктивного рівня (45,1 %).

З'ясовано, що значна частина студентів і вчителів іноземної мови демонструють недостатній рівень зацікавленості, обізнаності й готовності до використання підручників зарубіжних видань, а більшість студентів теоретично і методично не спроможні застосувати їх у подальшій професійній діяльності, що і зумовило необхідність розробки й впровадження авторської моделі та відповідного навчально-методичного забезпечення.

4. Теоретично розроблено авторську структурно-функціональну модель підготовки майбутніх учителів іноземної мови як комплекс взаємопов'язаних структурних блоків (методологічно-цільовий, змістово-методичний, організаційно-процесувальний, оцінно-результативний) та функціональних компонентів (інформаційно-мотиваційний, інтерпретаційно-операційний, комунікативно-рефлексивний), простежено їх взаємозв'язок та взаємозумовленість.

Обґрунтовано доцільність реалізації авторської моделі за наступними етапами: теоретично-підготовчим, що передбачає збагачення змісту психолого-педагогічних і методичних дисциплін, введення теоретичного матеріалу

спецкурсу «Підготовка майбутнього вчителя іноземної мови до використання підручників зарубіжних видань у початковій школі»; діяльнісно-тренувального, на якому відбувається впровадження практичної частини зазначеного спецкурсу; аналітико-творчого, спрямованого на організацію індивідуально-самостійної, дослідницької роботи студентів при проходженні педагогічної практики, залучення їх до участі в різноманітних заходах, наукових конференціях тощо.

5. Аналіз результатів експериментальної роботи засвідчив ефективність запропонованої авторської моделі, що підтверджено позитивною динамікою рівнів готовності студентів до використання у початковій школі підручників зарубіжних видань в експериментальних групах. Зокрема, показники креативно-творчого рівня готовності збільшилися з 19,7 % до 34,4 %, на конструктивно-коригувальному – з 40,2 % до 45,4 %. Кількість респондентів на інтуїтивно-репродуктивному рівні зменшилася з 40,1 % до 20,3 %. У показниках сформованості досліджуваної готовності в контрольних групах суттєвих змін не спостерігалось. Достовірність отриманих результатів перевірено за допомогою методів математичної статистики та t-критерію Ст'юдента.

Проведене дослідження не претендує на вичерпність розгляду всіх аспектів досліджуваної проблеми. До перспектив подальших наукових пошуків можна віднести: визначення шляхів підготовки майбутнього вчителя іноземної мови до використання підручників зарубіжних видань у новій українській початковій школі; обґрунтування змісту, форм, методів методичної підготовки викладачів психолого-педагогічних і методичних дисциплін до застосування в своїй роботі відповідних критеріїв оцінювання підручників з іноземної мови зарубіжних видань з урахуванням вітчизняного та зарубіжного досвіду і сучасних вимог до організації освітнього процесу.

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ З ТЕМИ ДОСЛІДЖЕННЯ

Наукові праці, в яких опубліковані основні результати дисертації

1. Березюк, Ю.В., 2012. Підготовка студентів до ознайомлення з критеріями побудови та відбору навчального матеріалу в підручниках з іноземної мови. *Науковий журнал Сумського державного педагогічного університету імені А.С.Макаренка, Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології.* № 6 (24), с. 247-253.

2. Березюк, Ю.В., 2012. Естетичні чинники як засоби креативності при навчанні іноземної мови в початковій школі. *Нові технології навчання: наук.-метод. зб. Інституту інноваційних технологій і змісту освіти Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України, Академії міжнародного співробітництва з креативної педагогіки.* Київ–Вінниця, вип. 71, с. 25-29

3. Березюк, Ю.В., 2012. Сучасний зарубіжний підручник іноземної мови як додатковий засіб навчання в школі. *Нові технології навчання: наук.-метод. зб. Інститут інноваційних технологій і змісту освіти Міністерства освіти*

і науки, молоді та спорту України, Академія міжнародного співробітництва з креативної педагогіки: в 2-х ч. Київ: ФОП Корзун Д.Ю., вип. 73, ч. II, с. 36-40.

4. Березюк, Ю.В., 2012. Дидактичні умови підготовки майбутнього вчителя іноземної мови до використання підручників зарубіжних видань. *Науково-педагогічний журнал «Обрії»*. Івано-Франківський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти, № 2 (35), с. 40-44.

5. Березюк, Ю.В., 2015. Соціально-педагогічні передумови принципу полікультурності в підручниках іноземної мови. *Проблеми освіти: наук.-метод. зб.* Вінниця–Київ, вип. 82, с. 33-39.

6. Березюк, Ю.В., 2015. Методичні аспекти застосування шкільного підручника при вивченні іноземної мови. *Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка. Педагогічні науки*. Житомир, вип. 3 (81), с. 135-140.

7. Березюк, Ю.В., 2015. Творець акмесередовища навчальних закладів В.О. Сухомлинський про роль підручників в педагогічному процесі. *Проблеми освіти: збірник наукових праць*, Житомир-Київ, вип. 84, с. 56-60.

8. Березюк, Ю.В., 2017. Особливості організаційної роботи з підручником як важлива складова професійної компетентності майбутнього вчителя. *Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка. Педагогічні науки*, Житомир, вип. № 3 (89), с. 22-27.

9. Березюк, Ю.В., 2013. Подготовка будущего учителя к применению метода моделирования педагогических ситуаций в учебном процессе. *Карельский научный журнал. НП «Институт направленного профессионального образования»*, № 1 (2), с. 12-14.

10. Березюк, Ю.В., 2018. The role of innovative technologies in professional education. *Scientific Letters of Academic Society of Michal Baludansky, Presovska univerzita, Fakulta Humanitnych a prirodnych vied ustav Pedagogiky, Andragogiky a Psychologie. Pregradualna Priprava Profesionalov v oblasti vzdelavania dospelych*, p. 23-27.

Опубліковані праці апробаційного характеру

11. Березюк, Ю.В., 2010. Аналіз підручників з іноземної мови для середніх загальноосвітніх навчальних закладів. *Підготовка студентів немовних спеціальностей до міжкультурної комунікації у процесі вивчення гуманітарних дисциплін: матеріали Міжрегіонального методичного семінару*, 16 червня 2010 р, за заг. ред. А.Г. Гудманяна, О.Г. Шостак, вид-во Європ., с. 10-14.

12. Березюк, Ю.В., 2010. Гуманістична орієнтація освіти/ Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції «Менеджмент у медсестринстві» приурочена до 135-ї річниці заснування Житомирського інституту медсестринства, Житомир 22 жовтня 2010 року. За ред. В.Й. Шатила. Житомир: Полісся, с. 24-25.

13. Березюк, Ю.В., 2011. Роль методу конструктивних ситуацій в формуванні творчої особистості студента. Зб. матеріалів Всеукраїнської

конференції «Розвиток дослідницьких здібностей обдарованих дітей та молоді», 11-12 травня 2011 р., с. 26.

14. Березюк, Ю.В., 2012. Естетичні чинники ефективного вивчення іноземної мови в початковій школі. *Естетичне виховання дітей та молоді: теорія, практика, перспективи розвитку*: зб. наук. праць за ред. О.А. Дубасенюк, Н.Г. Сидорчук. Вид-во ЖДУ ім. Івана Франка, с. 356-362.

15. Березюк, Ю.В., 2012. Методичні основи підручника іноземної мови у початковій школі. *Інноваційні технології підготовки майбутніх фахівців у системі неперервної освіти*: зб. наук. праць за ред. О.С. Березюк, О.М. Власенко. Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, с. 92-98.

16. Березюк, Ю.В., 2014. З історії створення українського підручника як інформаційної моделі в системі освіти. *Problémy jazyka, literatury a kultury. Současná Ukrajínistika. Olomoucké symposium ukrajinistu střední a východní Evropy. Olomouc, 21-23.08. 2014*, с. 465-469.

17. Березюк, Ю.В., 2012. Аналіз змісту підручників з іноземної мови у початковій школі. *Сучасний підручник: вимоги та перспективи*. Зб. наук. праць молодих дослідників за загальною редакцією Ю.В. Березюк. Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, с. 115-125.

18. Березюк, Ю.В., 2013. Формування професійної компетентності майбутнього вчителя іноземної мови. *Формування загальнокультурної компетентності майбутніх фахівців*: зб. наук. праць за ред. О.С. Березюк, О.М. Власенко. Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, с. 26-30.

19. Березюк, Ю.В., 2013. В.О. Сухомлинський про роль підручників в системі освіти. *Гуманізація педагогічної взаємодії у творчості Василя Сухомлинського*: зб. наук. праць за заг. ред. проф. М.В. Левківського. Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, с. 58-64.

20. Березюк, Ю.В., 2014. Трансформація підручника в соціально-культурному розвитку суспільства. *Парадигма етнокультурологічної спрямованості педагогічного середовища Поліського регіону*: збірник наукових праць за ред. О.С. Березюк, О.М. Власенко. Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, с. 59-65.

21. Березюк, Ю.В., 2014. З історії створення українського підручника як інформаційної моделі в системі освіти. *Problémy jazyka, literatury a kultury. Současná Ukrajínistika. Olomoucké symposium ukrajinistu střední a východní Evropy. Olomouc, 21-23.08.2014*, с. 465-469.

22. Березюк, Ю.В., 2015. Проблема використання підручників для початкової школи в спадщині К.Д. Ушинського. Історико-педагогічний альманах. Вип. 3. *Реалізація педагогічних ідей К.Д. Ушинського в освіті сьогодення*: зб. наук. праць молодих дослідників за ред. О.Є. Антонової, В.В. Павленко, с. 171-175.

23. Березюк, Ю.В., 2016. Інтерактивні методи навчання іноземної мови. *Теорія і практика професійної підготовки фахівців у контексті загальноєвропейських інтеграційних процесів*: зб. наук. праць за заг. ред. С.С. Вітвіцької, Н.Є. Колесник, с. 344-350.

24. Березюк, Ю.В., 2016. Соціально-педагогічні передумови застосування принципу полікультурності в роботі з шкільними підручниками

іноземної мови. *Problémy jazyka, literatury a kultury. Současná Ukrajínistika. Sborník príspevku z mezinárodni conference VI. Olomoucké symposium ukrajínistu střední a východní Evropy. Olomouc 28.08-2.09. 2016*, с. 561-566.

25. Березюк, Ю.В., 2016. Врахування особливостей розвитку дітей молодшого шкільного віку в процесі навчання. *Сучасні тенденції і пріоритети компетентнісного підходу в підготовці майбутніх фахівців дошкільної та початкової освіти: збірник науково-методичних праць* за заг. ред. В.Є. Литнєва, Н.Є. Колесник. У 3-х ч., с. 51-56.

26. Березюк, Ю.В., 2016. Теоретико-прикладні поради батькам щодо застосування інтерактивних технологій при навчанні дітей іноземної мови. *Духовні виміри родинного виховання у полі етнічному просторі Волині та Полісся* за ред. О.С. Березюк, О.М. Власенко, вид-во ЖДУ ім. І. Франка, с. 147-153.

27. Березюк, Ю.В., 2017. Основні фактори сучасного шкільного підручникотворення. *Проектування освітнього розвивального середовища Полісся: регіональний аспект: зб. наук. праць.* за ред. О.С. Березюк, О.М. Власенко. Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, с. 58-66.

28. Березюк, Ю.В., 2017. Розвиток інноваційних технологій у підготовці майбутніх фахівців. *Формування цінностей особистості в полікультурному просторі.* Матеріали наук.-практ. конф. з міжнарод. участю «Вища освіта в медсестринстві: проблеми і перспективи» за ред. В. Шатила. Вид-во «Полісся», с. 236-242.

29. Березюк, Ю.В., 2018. Сучасний підручник іноземної мови як засіб розвитку полікультурності особистості. *Ucrainica IX: Současná Ukrajínistika: Problémy jazyka, literatury a kultury.* Olomouc, с. 233-236

Опубліковані праці, які додатково відображають наукові результати дисертації

30. Березюк, Ю.В., 2012. До проблеми формування професійної компетентності майбутнього вчителя іноземної мови початкової школи. *Перспективи раннього навчання іноземних мов в Україні та за кордоном:* монографія за ред. І.В. Самойлюкевич. Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, с. 196-204.

31. Березюк, Ю.В., 2012. *Сучасний підручник: реалії та перспективи.* Збірник наукових праць молодих дослідників. Вид-во ЖДУ, 264 с.

32. Березюк, Ю.В., 2013. Упровадження ідей А.С. Макаренка про комунікабельність у підготовці майбутнього вчителя-філолога. *Інноваційність ідей А.С. Макаренка в педагогіці ХХІ століття.* за ред. О.А. Дубасенюк: монографія. Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, с. 228-233.

33. Березюк, Ю.В., 2018. Підготовка майбутнього вчителя іноземної мови до використання підручників зарубіжних видань у початковій школі, методичні рекомендації. Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 183 с.

АНОТАЦІЇ

Березюк Ю. В. Підготовка майбутнього вчителя іноземної мови до використання в початковій школі підручників зарубіжних видань. – Рукопис.

Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата педагогічних наук за спеціальністю 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти. – Житомирський державний університет імені Івана Франка, Житомир, 2019.

Дисертація присвячена теоретико-експериментальному дослідженню підготовки майбутнього вчителя іноземної мови до використання підручників зарубіжних видань у початковій школі. У дисертаційній роботі розглянуто підготовку майбутнього вчителя іноземної мови до використання підручників як наукову проблему. Здійснено інтерпретацію базових понять дослідження. Розкрито науково-теоретичні основи цього процесу.

Визначено педагогічні умови, розроблено авторську модель реалізації досліджуваного процесу. Подано критеріальну характеристику та проаналізовано стан готовності майбутніх фахівців до діяльності у визначеному напрямі. Теоретично обґрунтовано та реалізовано поетапне впровадження авторської моделі та навчально-методичного забезпечення цього процесу. Представлено результати формульованого етапу експерименту. Експериментально перевірено готовність майбутніх учителів іноземної мови до використання в початковій школі підручників зарубіжних видань, розроблено відповідні методичні рекомендації для підвищення рівня викладання іноземної мови в початковій школі.

Ключові слова: підготовка майбутнього вчителя іноземної мови, початкова школа, підручник з іноземної мови зарубіжного видання, структурно-функціональна модель.

Березюк Ю. В. Подготовка будущего учителя иностранного языка к использованию в начальной школе учебников зарубежных изданий. – Рукопись.

Диссертация на соискание ученой степени кандидата педагогических наук по специальности 13.00.04 – теория и методика профессионального образования. – Житомирский государственный университет имени Ивана Франко, Житомир, 2019.

Диссертация посвящена теоретико-экспериментальному исследованию подготовки будущего учителя иностранного языка к использованию учебников зарубежных изданий в начальной школе. В диссертационной работе рассмотрена подготовка будущего учителя иностранного языка к использованию учебников как научная проблема. Осуществлена интерпретация базовых понятий исследования. Отображены научно-теоретические основы этого процесса.

Определены педагогические условия, разработана авторская модель реализации исследуемого процесса, подана критериальная характеристика и проанализировано состояние готовности будущих специалистов в сфере образования.

Теоретически обоснованы и реализованы этапы внедрения авторской модели и учебно-методического обеспечения. Представлены результаты формирующего этапа эксперимента. Экспериментально проверена готовность будущих учителей иностранного языка к использованию в начальной школе учебников зарубежных изданий, разработаны соответствующие методические рекомендации для улучшения преподавания иностранного языка в начальной школе.

Ключевые слова: подготовка будущего учителя иностранного языка, начальная школа, учебник по иностранному языку зарубежного издания, структурно-функциональная модель.

Bereziuk J. V. Preparation of future foreign language teachers for usage of international edition textbooks in primary school. – Manuscript.

Dissertation for the degree of Candidate in Pedagogical Sciences (Doctor of Philosophy) in Specialty 13.00.04 – Theory and Methodology of Professional Education. – Zhytomyr Ivan Franko State University, Zhytomyr, 2019.

The thesis focuses on a theoretical and experimental research, an issue of preparation of future foreign language teachers for usage of international edition textbooks in primary school. The analysis of preparation of future foreign languages teachers demonstrates the training has been carried out by introducing psychological, pedagogical and professional disciplines into the training content. The scientific and theoretical foundations of this process are revealed.

The innovative concept of the integral preparation of the future foreign language teachers for the effective usage of international edition textbooks in elementary school is described. It involves the implementation of its three main components: cognitive, praxeological and axiological. Cognitive component is provided by the advancing and improving fundamental knowledge; praxeological component is characterized by the formation of practical creative skills, implementation of innovative methods and pedagogical technologies in practice. Axiological component is aimed to foster the teacher's development of personal qualities based on reflection, creating conditions for increasing independent cognitive potential and motivation to self-education in accordance with the intensions and necessities of life.

The preparation of future foreign language teachers for usage of international edition textbooks in primary school is considered as an entire pedagogical process within the framework of study which involves teacher's successful professional interaction with primary school students by modern didactic learning methods according the individual and psychological characteristics of children in order to increase its efficiency. Thus, a foreign language textbook of international editions is defined as an informative teaching and learning complex accompanied by additional resources, tools and materials that are adapted to the needs of a teacher and a student according Common European Framework of reference for languages: learning, teaching, assessment which provides didactic and methodological support to the educational process.

The analysis helped to outline the importance of the main scientific approaches to the usage of foreign language international edition textbooks in elementary school.

According to the research the approaches are described as follows: sociocultural, personally-centered, communicative-activity, competence and integrative. The principles of using foreign language in elementary school are described as communicative, socio-cultural oriented, connection of educational values, interpersonal relations according to creative abilities of young learners, rules and norms of native language.

As a result of the theoretical analysis of the problem, three groups of pedagogical conditions (socio-professional condition, organizational-pedagogical and methodically-oriented conditions) are determined, implementation of which ensures the effectiveness of preparation of future foreign language teachers for usage of international edition textbooks in primary school.

The functional-structural model of preparation of future foreign language teachers for usage of international edition textbooks in primary school is theoretically substantiated and experimentally verified with due regard to the identified pedagogic conditions. The model includes such blocks as a methodologically targeted block (aim, tasks, principles and approaches), a content-based block (pedagogical conditions, content, forms, methods and means), an operational block (a theoretical training stage, an activity-oriented stage, and an analytical and creative implementation stage), an evaluative block (criteria, levels, result).

The criteria and their indicators are described as follows: a motivational-oriented criterion, a culture-cognitive criterion, an operational-developmental criterion, an activity and an evaluation criterion. The levels of future foreign language teachers' readiness to use international edition textbooks in primary school are defined.

The forecasting substantiation of research results implementation at the level of the higher education institutions and the national state level has been carried out.

Key words: preparation of foreign language teachers, primary school, international edition textbooks, a structural and functional model, pedagogic conditions.